

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vpisane zadruge z omejenim poročilom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto K 24.—
za pol leta 12.—
za tri mesece 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto 5.20
za pol leta 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širini ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 v. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov mm po 20 v.

Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 20.— vsaka nadaljnja vrsta 2.—

Mali oglasi po 1 vinarju beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.

Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštahranilnični račun št. 841.652.

Boji v Galiciji in pri Novem Aleksincu se nadaljujejo. - Ruski napadi v Voliniji odbiti.

Prodiranje naših čet na Litavskem proti Slonimu. - Napredovanje Nemcev med Dvino in Viljo in dalje južno.

Pri Bovcu in Tolminu odmor. - Pri Plavah pregnani Italijani iz več kilometrov širokega dela fronte.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

DUNAJ, 14. (Kor.) Uradno se objavlja: 14. septembra 1915, opoldne.

Položaj v vzhodni Galiciji je neizpremenjen. Sovražnik je danes zjutraj napadel našo fronto ob Strypi, a je bil zavrnjen.

Tudi v Voliniji so Rusi, pritegnivši nove sile, prešli na številnih mestih v napad. Dočim se bitka pri Aleksincu še nadaljuje, je bil sovražnik pri Dubnu in v oddeku Stubiela povsod odbit z velikimi izgubami.

Naše na Litavskem se bojujoče čete so prekorale pri zasledovanju nasprotnika južno Slonima nižino Grivde.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Položaj na ruskih bojiščih.

Na jugozapadnem ruskem bojišču intenziteta ruske protiofenzive v vzhodni Galiciji še ni popustila. Zdi se, da so pri speli tjakaj nova ruska ojačenja. Radi tega se je z ozirom na splošni položaj v vzhodni Galiciji izkazalo kot umestno, da so se tudi pri Tarnopolu srditim ruskim napadom izpostavljeni nemške čete armade generala Bothmerja umaknile na višine na vzhodnem bregu Strype in sicer na obe strani cest, ki vodijo iz Tarnopola preko Jeziernie, oziroma preko Kozłowa. Na teh, že dolgo časa pripravljenih postojankah se bo razbila ruska povodenj.

Močne ruske sile so se obrnile sedaj tudi proti Böhnu - Ermolijevu armadi, ki so nastopile na desnem krilu onih ruskih sil, ki so napadle preko Tarnopola v zapadni smeri. Prišlo je do velikih bojev na obeh straneh Aleksinca. Odločitev še ni padla.

Puhalova armada nadaljuje z ofenzivo kljub trdovratni ruski protiofenzivi.

Na južnem krilu naše fronte ob Seretu se je Pflanzler - Baltinova armada zmožla obraniti napada zelo znatnih ruskih sil in obdržati postojanke ob izlivu Sereta. Izven vsakega dvoma je, da ima po prihodu znatnih ojačenj zaprta ruska protiofenziva predvsem politično ozadje. Rusi so imeli v dosedanjih bojih izredno težke izgube. (Tagespost.)

Z avstrijsko-italijanskega bojišča.

DUNAJ, 14. (Kor.) Uradno se objavlja: 14. septembra 1915, opoldne.

Po brezuspešnih italijanskih napadih v zadnjih dneh, je nastal včeraj v večjih bojih pri Bovcu in Tolminu odmor.

Pri Plavah je pregnal nenadni streški napad naše artiljerije sovražnika iz dela fronte, širokega več kilometrov. Beželi Italijani so imeli velike izgube.

Na tirolski fronti so bili napadalni pozitiski slabejši sovražniški oddelki proti naši postojanki pri mejnem mostu v dolini Popene (južno Schluderbacha) in v ozemlju Tonale odbiti.

Sicer vlada v splošnem na jugozapadni fronti mir.

Namestnik šefa generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Poročilo Cadorne.

DUNAJ, 13. (Kor.) Iz vojne poročevalskega stana se poroča: Poročilo italijanskega generalnega štaba z dne 11. septembra:

V oddeku Re di Castello, v Val Camonica, v gorjem Tiaru in v Val di Ledro je zaznamovati nove uspehe naših poizvedovalnih čet. Manjši sovražniški oddelki, ki so se poneli bližali našim žičnim oviram na Monte Maronia na planoti severozapadno Arsiera in sicer v očividnem namenu, da bi iste razrušili, so bili razkriti in poginani nazaj. Sovražne sile so hoteli zažgati gozd Feste na Monte Piano, da bi potem porušile naše postojanke, a so bile pregnane.

Ugodni spopadi za nas so se vršili na prelazu Sentinelli (Alto Sexten) in v Val Visdende (Peralba).

V tolimskem sektorju se je enemu naših oddelkov posrečilo, polastiti se s silnim napadom oddelkov strelskih jarkov na griču Sv. Marije. Vendar pa so se morale naše čete vsled srditega sovražnega artiljerijskega ognja in vsled zadušljivih plinov in bomb umakniti v bližnja križja.

Poročilo italijanskega generalnega štaba z dne 9. septembra pravi:

Pri Bovcu je naša artiljerija sovražno kolono, ki nas je skušala preko Predela

ustaviti, prisilila, da se je umaknila. Neka druga kolona, ki je prodirala od Käsove koč severovzhodno Predelskega prelaza proti Predelu, je bila potolčena in razpršena.

Kar se tiče poročila glede prve kolone, je popolnoma izmišljeno. Glede druge kolone je bila objavljena grda neresnica. Dne 7. t. m. je imel en bataljon v dolini mangartskega potoka bojno vajo in je tekom hoje proti Predelu opazil približno poldrugi kilometer pred seboj šrapnelske oblake v znatni višini. Pozneje pa je bilo opaženih tudi še par šrapnelskih oblakov nad vrhom Predela in južno odtod. Mogoče je pač, da so bili šrapnelski strelji namenjeni bataljonu. Vendar pa niso dosegli niti okoliša korakajočega bataljona, kaj šele, da bi slednjega »potolkli in razpršili«.

Z nemško-ruskega bojišča.

BERLIN, 14. (Kor.) Veliki glavni stan, 14. septembra 1915.

(Armada skupina generalfeldmaršala Hindenburga). Na fronti med Dvino in Viljo (severozapadno Vilne) prodiramo med boji dalje. Ujetih je bilo 5200 mož in uplenjen 1 top, 17 municijskih vozov, 13 strolnih pušk in mnogo blagaže.

Tudi vzhodno Olite naš napad napreduje. V loku Njemena, severovzhodno Grodna, je prispele zasledovanje na pol poti proti Lidi. Dalje južno se bližamo oddeku Šcare. Kolodvor Lide je bil ponoči obmetan z bombami.

(Armada skupina generalfeldmaršala Mackensena). Tudi tu sovražnik ni mogel zaustaviti zasledovanja. Ujetih je bilo par sto mož.

Jugovzhodno bojišče. — Položaj pri nemških četah je neizpremenjen. Vrhovno armadno vodstvo.

Uspešen napad nemških letal na ruske pomorske sile v zalivu Rige.

BERLIN, 14. (Kor.) Wolffov urad poroča:

Dne 12. septembra je 6 nemških hidroplanov izvršilo napad na ruske pomorske sile v zalivu Rige in na Rigo-Dünamiünde. Ena sovražna ladja za zrakoplove je bila pred zalivom uspešno obmetana z bombami in je bil opažen požar. En rušilec je bil napaden z bombami in enkrat zadet.

V Anenberškem zalivu je bila ena ladja za zrakoplove dvakrat zadeta. Letalu, ki je moralo pri Zerelu prestati boj z dvema ruskima letalom, se je posrečilo, približati se nekemu rušilcu, ki je bil zadet. Neko nadaljno letalo je zadelo na 2 sovražna podvodnika pred Vindavo, ki sta šla pod vodo in ju je obmetalo z dvema bombama. Uspeh ni bil konstatiran.

Delavnice in helingji v ladjedelnici Mühlengraben v Dünamiünde, določeni za gradnjo ruskih torpedov, so bili šestkrat zadeti. V ladjedelnici je nastal požar.

Eno letal je v zalivu Rige srečalo eno rusko jadralnico, ki je bila potopljena, potem ko je bilo moštvo rešeno.

Namestnik šefa admiralnega štaba: pl. Behncke.

Ruski ministrski svet in duma.

KOPENHAGEN, 13. (Kor.) »Berlingske Tidende« poroča iz Petrograda z dne 11. t. m.: Danes je bil zbran ves ministrski svet. Poročali so ministri, ki so se pogajali s svobodomiselnim večino dume. Razpravljalo se je o delovnem programu večine dume. Z veliko odločnostjo se zatrijuje, da se je večina članov ministrskega sveta izjavila proti programu. Stališče ministrov ni prišlo nepričakovano. Vedelo se je že vnaprej, da so mnogi ministri proti razpravljanju o notranje-političnih vprašanjih v sedanjem trenutku.

PETROGRAD, 13. (Kor.) »Riče« piše: Blok dume je pričel svoje delovanje s tem, da je odklonil od socializmov in kmečke skupine predloženo zakonsko predlogo glede odprave vseh narodnih in verskih omejitev kot preobsežno. V seji dne 7. septembra se je razpravljalo o vprašanju vojne cenzure, pri čemer sta nacionalist Savenkov in socialist Skoblov navedla številne slučaje zatiranja časopisja po vladi. Tudi voditelj kadetov Miljukov se je pritoževal. Vložena je bila interpelacija glede preganjanja ukrajinskega časopisja.

Državni kancelar Bethmann v avdienci pri bavarskem kralju.

MONAKOVO, 14. (Kor.) »Korrespondenz Hoffmann« poroča: Kralj je sprejel včeraj ob 3 popoldne državnega kancelarja Bethmann-Hollwega v daljši privatni avdienci v wittelsbaški palači.

Z zapadnega bojišča.

BERLIN, 14. (Kor.) Veliki glavni stan, 14. septembra 1915.

Zapadno bojišče. — Med deloma zelo živahnim delovanjem artiljerije je potekel dan sicer brez bistvenih dogodkov.

Slaboten francoski napad na zapornico v Saftigneu (severozapadno Reimsa), je bil odbit.

Tudi Trier, Mörchingen, Chateau Salins in Donauwörth je sovražnik obmetal z bombami. Pri Donauwörthu je bil en osebni vlak obstreljevan s strolnimi puškami. Par oseb je bilo ubitih ali ranjenih. Iz brodovja, ki je priplulo nad Trier, je bilo eno letalo pri Sommeringenu (jugozapadno Fentscha) sestreljeno. Vrhovno armadno vodstvo.

Nemški podvodniki v francoskih vodah.

BERLIN, 12. (Kor.) Potopitev francoskih ladij po nemških podvodnikih ob obrežju Francije, je vzbudila v Marseillu veliko vznemirjenje. »Temps« izjavlja, da torpediranja, ki so jih izvršili nemški podvodniki v oceanu in v Biskajskem zalivu, dokazujejo, da so morali podvodniki vsled uspešnega zasledovanja po angleških ladjah, zapustiti angleške vode. Delovanju nemških podvodnikov, ki so tako oddaljeni od svoje baze, gotovo ni odrekati gotovega moralnega učinka.

Letalski napadi.

LONDON, 13. (Kor.) Reuterjevo poročilo. Sovražno letalo se je pojavilo včeraj opoldne nad obrežjem pri Kentu ter je vrlo nekaj bomb. Neka hiša je bila težko poškodovana, štiri osebe pa ranjene. Sovražno letalo je bilo pregnano po dveh mornariških letalih.

Amerika — Nemčija.

LONDON, 13. (Kor.) Reuterjev urad poroča iz Washingtona: Pričakuje se, da bo predsednik Wilson kmalu kaj poročal o stališču napram Nemčiji. Med svetovalci predsednika vladata dve naziranja. Ena stranka smatra zagotovila poslanika grofa Bernstorffa kot nezadostna, se sklicuje na izbegavanja v slučaju »Arabica« in smatra kot edino pravilno takojšnje prekinitve odnošajev z Nemčijo. Ona pravi: Če misli Nemčija z Wilsonom in Lansingom pošteno, zakaj se potem brani dati prepis instrukcij poveljnikom podvodnikov? Druga stranka smatra susretljivost, ki jo je obljubila Nemčija, za veliko diplomatično zmago in želi, da pride diplomatičnim potom do sporazuma z Nemčijo.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 13. (Kor.) Iz glavnega stana se poroča:

V oddeku Anaforte je naša artiljerija s uspehom obstreljevala en sovražniški postek v okolici Karakol Tepe, potem so v razdalji pri Slanem jezeru in so v razdalji, ki so pri Seddi Bahrui prodirale v skupinah, in jih razpršile.

Naš ogenj je prisilil sovražne križarke in torpedovke, ki so se posamezno bližale obrežju, da so se oddaljile.

Na ostalih frontah ničesar pomembnega.

Nova pogajanja četverosporazuma z Bolgarsko.

RIM, 12. (Kor.) »Tribuna« poroča iz Soluna, da so se pogajanja poslanikov četverozveze z bolgarsko vlado pričela na podlagi srbskega odgovora. Tekom par dni pričakuje diplomacija četverozveze odgovor bolgarske vlade, ki se temu radi sedanega nastopa četverosporazumnih držav ne more več izogniti.

Balkanske države pred odločitvijo.

Balkanski narodi preživljajo sedaj usodopolne trenutke, ker le-ti imajo donesti ukrepe, ki bodo za doglede čase, ali morda celo za vedno odločilnega pomena za pozicijo, za veljavo in eventualno tudi za obstanek, ali vsaj integriteto njihovih držav. Danes so priprave za te sklepe še zakrite z zastorom diplomatske tajnosti in previdnosti, kajti vse, kar doznajemo,

so vesti, ki se ne dajo kontrolirati glede njihove resničnosti. Eno pa je gotovo, ker je potrajalo vsi znaki: ti dvomi, ta nejasnost, vse te razne domneve, uganjanja in kombiniranja ne morejo več dolgo trajati. Je vprašanje le nekoliko dni, ali k večjemu par tednov, da se dvigne zastor in da bomo, mesto da poslušamo uganjanja in kombinacije, gledali konkretna dejstva, da bomo slišali glas storjenih sklepov. Da, to je gotovo, da se ura odločitve bliža v Sofiji, v Bukarešti in v Atenah. Ob tej negotovosti je zanimivo vprašanje, kaj te države stopi prva na plano se svojimi sklepi? Sklepi drugih bodo sledili takorekoč avtomatično. Nastop ene potegne za seboj tudi nastop drugih. To je v naravi stvari, vsega sedanega položaja in posebno še v specijelnih interesih, ki jih hoče vsaka država braniti.

Kaki bodo ti sklepi, na katero stran se postavijo te države? V smislu že gori rečenega so za danes še možne le domneve. In le kot take naj veljajo nastopna izvajanja.

Na Romunskem in Grškem se vladi nagibjete na stran vlasti četverosporazuma, dočim bi vladarja želela, da njiju deželi tudi nadalje ostanete nevtralni. Odločitev v teh dveh državah je torej odvisna od izida tega zakulisnega boja med vlado in dinastijo. Tu pa utegne obveljati mnenje, ki je je napisal te dni »Agrarier Tagblatt« da na Romunskem vsled ruskega umikanja izgublja na vplivu, tista struja, ki sili na stran četverosporazuma, dočim se na Grškem vsled nadvladovanja angleškega, francoskega in italijanskega brodovja v Sredozemskem morju vedno bolj jači pozicija Venizelosa, torej vpliv struje, ki sili na stran četverosporazuma.

Ta razlika v dispozicijah v teh dveh državah je verjetna, ker je posledica različnosti v njihovi geografskem položaju.

Na Bolgarskem pa je položaj drugačen v toliko, kolikor je tam moč kralja večja, nego na Grškem in Romunskem. To večjo moč daja bolgarskemu kralju ustava. Ta mu daje pravico, da sklepa zveze in pogodbe, ne da bi se menil za mnenje vlade. Zato je na Bolgarskem pozicija dinastije veliko močnejša. V mednarodnih vprašanjih odločuje kralj in ne vlada. Čim je kralj sklenil zvezo s kako drugo državo, vsled katere ima bolgarska vojska stopiti v akcijo, nima vlada pravice do oporekanja. Po tem razmerju med kraljem in vlado moremo tudi razumeti, zakaj je diplomacija četverosporazuma v Sofiji tako slabe sreče. Kralj je na strani centralnih vlasti. Seveda more veljati to samo teoretično in bi mogla praksa — to je politično valovanje v narodu — iznenada razveljaviti sklepe kralja. Taka preseženja niso izključena tudi na Bolgarskem. Dokaz za to nam je usoda Batenberžana, da-si je bil to krepka individualnost in je bil tudi — z zmago v svojedobni vojni proti Srbiji — mnogo pridobil na osebnem ugledu. No, položaj sedanega kralja je tem ugodnejši ker vlada soglasja z njim v stvarih vnanje politike in se mu ni bati kakih težav od te strani. Po vsem tem ne more biti nikakega dvoma, da so odločilni faktorji na Bolgarskem s svojimi simpatijami na strani centralnih vlasti. Ali na drugi strani je dejstvo, da želje in nagajanja na Bolgarskem ne soglašajo z onimi na Grškem in Romunskem. In to je zopet moment, ki ga na Bolgarskem ne morejo prezirati, ker je bolgarskem kralju v oviro, da ne more svojih želja in simpatij kar tako na lahko roko izpreminjati in dejanja. Kajti aktivni nastop Bolgarske v tej svetovni vojni bi mogel spraviti Bolgarsko v velike komplikacije z Grško, Romunsko in Srbijo.

Stvar bi bila torej taka-le: dočim je na Grškem in Romunskem bolj v notranjih razmerah razlog, ki zavlačuje končno odločitev, so pa na Bolgarskem vnanji razlogi, to je ozirom na razpoloženje v sedanjih balkanskih državah. Ali — kakor že gori rečeno — to odlašanje ne bo moglo več dolgo trajati. Dogodki silijo neizprosno k odločitvi. Diplomacije balkanskih držav se bodo morale že odločiti, ali na desno, ali na levo, ter vzeti na se težko in grenko breme odgovornosti za posledice in bodočo usodo svojih držav in narodov.

Razne politične vesti.

Med Srbijo in Bolgarsko. »Koelnische Zeitung« poroča iz Soluna, da so v Srbiji ljudje za to, da bi prišlo do prijateljskega razmerja do Bolgarske ter da obsojajo trdovratnost izvestnih visokih vojaških

krogov, ker da delajo v tem pogledu veliko škodo pravim interesom Srbije. Na Grško da se gleda nezaupljivo. Prijateljski odnosi do te države da ne morejo dolgo trajati, četudi je Srbom ležeče na tem prijateljstvu. Tudi so na »podlagi različnih dejstev« uverjeni, da ne more biti govora o tem, da bi Srbija mogla izginiti z zemljevida.

To bi bila ena svetla stran medalje, drugo temneje, pa kažejo razne druge vesti. Srbija je izvedla v Stari Srbiji obsežne vojne priprave; Srbija in Bolgarska zbirate čete na meji; poluradni list bolgarski »Narodni Prava« pa prinaša ostre članke proti Srbiji. Neki članek je bil tako vojevit, da je razburil vse bolgarsko o-pozicijselno časopisje. Zaključuje: »In ko bodo vsa sredstva izčrpana, mora država zgrabit za orožje, da uresniči idejale bolgarskega naroda. Država tudi stori to.«

Se eno ne le značilno, ampak tudi zelo važno vest. Dočim so pred par dnevi listi poročali, da je Srbija že odposlala svoj odgovor in zahteve četverosporazuma, pa trdi sedaj neka vest iz Niša, da je srbska nota sicer pripravljena, ali ne še odposlana. Tudi to odlašanje utegne biti znak težavnosti položaja.

Če se to uresniči, da je sporazum med Bolgarsko in Turčijo že podpisan — oficijelnega potrdila še ni doslej — potem se stvari jako nevarno zapletajo in Srbiji je pričakovati še hudih in težkih časov. Ali vse za sedaj še v megli neizvestnosti, ker se Grška in Romunska še vedno previdno motata na razcestu. Eni trde, da te dve državi ostanete nevtralni, drugi pa, da čakate le primernega trenutka, — posebno odločitve usode Dardanel — da udarite. Odločitev Grške in Romunske pa bo v največji meri uplivala na položaj Srbije od sedaj dalje.

Vpisovanje v šole »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

Vpisovanje za šolsko leto 1915-16. se bo vršilo:

a) na deški in dekliški šoli pri Sv. Jakobu še danes, 15. septembra od 9. do 11. ure popoldne v pisarnah šolskega vodstva;

b) na deških vzporednicah (I.—V. razred) na Acquadottu 20, le še danes, 15. septembra t. l. od 2. do 4. ure popoldne v III. nadstropju;

c) na dekliški šoli na Acquadottu 20, le še danes, 11. septembra od 9. do 11. ure popoldne v I. nadstropju.

K vpisovanju novih učencev oziroma učenk je treba pripeljati otroka in prinesiti s seboj le-te papirje:

1. rojstni list ali izpisek iz rojstne matice anagrafičnega urada, ul. SS. Martiri št. 4, I.

2. izpričevalo o cepljenju kozic;

3. izpričevalo o zdravju oči, izdano leta 1915.

4. za vpis v višje razrede poleg tega tudi zadnje šolsko naznanilo iz leta 1914-1915.

Brez teh papirjev vpis ni mogoč. Za vsakega otroka je treba povedati tudi domovinsko občino.

Dosedanji učenci in učenke teh šol morajo v dneh vpisovanja oddati zadnje šolsko naznanilo v šolski pisarni.

Vse tri šole so osemrazredne z obilgatišnim poukom v nemščini od 3. in z ne-obilgatišnim v laščini od 4. razreda naprej.

Šolsko leto se začne dne 16. septembra 1915. Šolska vodstva.

Domuče vesti.

Slovenske starše opozarjamo, da je danes zadnji dan vpisovanja na šolah naše Družbe sv. Cirila in Metoda, enako pri Sv. Jakobu, kakor na Acquadottu. Prepričani smo, da je sicer že večina slovenskih staršev storiла svojo dolžnost in vpisala svoje otroke v slovenske šole, vendar pa je morebiti še kdo, ki iz tega ali onega vzroka še ni vpisal svojih otrok v šolo, in zato ponavljamo tem: slovenski otrok spada edino le v slovensko šolo. Če velja to že splošno v rednih časih, koliko bolj mora veljati šele sedaj, ko moramo posebno mi tržaški Slovenci z vsemi svojimi močmi delati na to, da nam ne gre v izgubo niti eden naših, posebno pa ne naša mladina, ki nam edina, vzgojena v poštenem slovensko-narodnem duhu more obvarovati v bodočnosti našo slovensko postojanko ob Adriji. In kje naj bi se vendar mogla drugače vzgajati naša mladina za svoj bodoči poklic bra-

